

NEKATERE NOVOSTI V VČERAŠNJI PREDVOLILNI KRONIKI

Stranke se mrzlično pripravljajo na bližnji junijski volilni spopad

Komunisti že čakajo pred sodno palačo - Kandidatne liste strank - Poseg novega tajnika PSI Segheneja

Včerašnja predvolilna kronika beleži nekatere novosti; med temi predvsem to, da je delegacija KPI zavela položaj pred sodno palačo...

dil nujnost, da PSI poudari avtonomno vlogo, da bi se na tak način zo-

Zanimiva razsodba tržaškega pretorja

Davčni zavezanec, ki je sprost postopek za doseg davčnega odpusta...

Predstavitve zbirke esejev Lina Legiše

Društvo slovenskih izobraženec prireja jutri v Peterlinovi dvorani v Trstu predstavitve zbirke esejev slovenskega literarnega zgodovinarja...

Prvi del revije «Zaplešimo, zapojmo» privabil v Repen res veliko množico

Drugi del zborovske in folklorne prireditve danes popoldne v dolinski telovadnici

«To je fantastično: delati z otroki in si potem zagotoviti njihovo zaupanje, dobiti neizpovedljivi hvalni občutek, da so te vzljubili, da bodo posej tekal za teboj, se s tabo želeli družiti...»

ob drugega, pripravljene, da zdaj zdaj iskreno hvalno nagradijo s ploskanjem mladež v njenem peskem in plesnem zagonu...

NJHNE PROŠNJE ŽE VEČ MESECEV LEŽJO NA KMETIJSKEM NADZORNISTVU

Kje tičijo razlogi, da naši kmetje ne prejemajo deželnih prispevkov?

Prazni izgovori pristojnih oblasti - Odgovornosti deželne uprave in italijanske organizacije Coltivatori diretti - KZ naredila vse, da bi se zadeva pozitivno rešila

V uradih pokrajinskega kmetijskega nadzornistva v Trstu že več mesecev ležijo številne prošnje, ki so jih vložili naši kmetovalci za prispevke in posojila za nakup kmetijskih strojev...

pristojne oblasti dajejo na to vprašanje. Deželni odbor za kmetijstvo Mizzau se je v deželnem svetu opravičeval tako: vsi vemo, da pravih kmetov na Trškem ni mnogo...

Našim upravičencem zahtevam nasprotje in se krčevito upira dober del političnih in družbenih sil, ki so tradicionalno na oblasti in ki vodijo kmetijsko politiko in politiko teritorija v F-JK...

PRETEKLI ČETRTEK V TRSTU

Delegaciji SKGZ in SSK o položaju naše manjšine

Zaželena pogostejša medsebojna izmenjava informacij

V petek sta se v Trstu sestali delegaciji SSK in SKGZ, da bi preučili položaj slovenske manjšine v naši deželi...

Informacij in pogostejše sestanke za poglobitev pogledov do bistvenih problemov, ki zadevajo našo manjšino. Poudaril je tudi prvenstveno vlogo obeh organizacij pri skrbi za obstoj in razvoj Slovencev v Italiji...

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO

NA RAZSTAVIŠČU PRI MONTEBELU

Še danes na ogled občinstvu razstava «Projekt Trst 83»

Dopolodne na gradu Sv. Justa izročitev nagrad natečaja o industrijskem oblikovanju

Na razstavišču pri Montebelu si lahko še danes ogledamo razstavo z naslovom «Projekt Trst 83», ki jo je pripravila organizacija «Torino Esposizioni» v sodelovanju s tukajšnji Esposizioni in sodelovanju s tukajšnji Esposizioni in sodelovanju s tukajšnji Esposizioni...

Na razstavišču pri Montebelu si lahko še danes ogledamo razstavo z naslovom «Projekt Trst 83», ki jo je pripravila organizacija «Torino Esposizioni»...

Še danes na ogled občinstvu razstava «Projekt Trst 83»

Dopolodne na gradu Sv. Justa izročitev nagrad natečaja o industrijskem oblikovanju

Na razstavišču pri Montebelu si lahko še danes ogledamo razstavo z naslovom «Projekt Trst 83», ki jo je pripravila organizacija «Torino Esposizioni»...

Občni zbor mlekarne v znamenju priprav na začetek obratovanja

V petek je bil v Repentabru 12. sedah težak položaj, v katerem se občni zbor Zdrružene kraske mlekarne, ki je potekal v znamenju priprav in naporov na skorajšnji začetek obratovanja sirarne.

Kot je v svojem poročilu poudaril predsednik Alojz Krizmančič, ima kraska mlekarina sedaj objekt, ki je po dolgi letih premagovanja vsemogočih ovih postal realnost; potem ko se je spomnil težav, ki jih je mlekarina morala premagovati v vseh teh letih, je Krizmančič niso končale, saj nepredvidljive tehnično-birokratske težave, za katere niso odgovornosti razvoj kmetijstva kot nositelj del v objektu, zaradi, da se zaključna dela v postopku pomikajo počasi in s pomočjo zvezi navedel zelo zgovorne primere.

Krizmančič se je nato v svojem poročilu dotaknil širših problemov kmetijstva in z njimi v zvezi podčrtal dejstvo, da so problemi, ki jih srečuje naš kmet in živinorej bistveno težji, kot jih ima kmet v furlanski nižini, saj se spoprijema ne samo s trdo krasko zemljo, ampak tudi z neodgovorno politiko javnih oblasti, ki do kmetijstva nimajo nobenega razumevanja. Zgoraj navedene misli se pokažejo, če podčrtal Krizmančič, v vsej svoji realnosti če pomislimo na stalna razlaščenja; naša zemlja se iz leta v leto krči, kar nam oveseti problem se v drugi luči, da tako po- blika ni samo v škodo kmetijstvu, ampak je neposreden napad na temelje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ki ji zemlja pomeni pogoj za obstanek in nadaljnji razvoj.

Predsednik mlekarne se je nato zaustavil ob odločitvah, ki jih je upravnih odbor sprejel v zvezi s pripravami za začetek delovanja; poročal je o odprtju novega centra za pobiranje mleka v Cerovljah in se zahvalil zgonski občini za posluš in dobro voljo, ki jo je pokazala v korist kmetijstva. Osnovni problem, ki pogojuje vse pomisleke za bodočnost delovanja mlekarne pa je po Krizmančičevih be-

Občni zbor mlekarne v znamenju priprav na začetek obratovanja

V petek je bil v Repentabru 12. sedah težak položaj, v katerem se občni zbor Zdrružene kraske mlekarne, ki je potekal v znamenju priprav in naporov na skorajšnji začetek obratovanja sirarne.

Kot je v svojem poročilu poudaril predsednik Alojz Krizmančič, ima kraska mlekarina sedaj objekt, ki je po dolgi letih premagovanja vsemogočih ovih postal realnost; potem ko se je spomnil težav, ki jih je mlekarina morala premagovati v vseh teh letih, je Krizmančič niso končale, saj nepredvidljive tehnično-birokratske težave, za katere niso odgovornosti razvoj kmetijstva kot nositelj del v objektu, zaradi, da se zaključna dela v postopku pomikajo počasi in s pomočjo zvezi navedel zelo zgovorne primere.

Krizmančič se je nato v svojem poročilu dotaknil širših problemov kmetijstva in z njimi v zvezi podčrtal dejstvo, da so problemi, ki jih srečuje naš kmet in živinorej bistveno težji, kot jih ima kmet v furlanski nižini, saj se spoprijema ne samo s trdo krasko zemljo, ampak tudi z neodgovorno politiko javnih oblasti, ki do kmetijstva nimajo nobenega razumevanja. Zgoraj navedene misli se pokažejo, če podčrtal Krizmančič, v vsej svoji realnosti če pomislimo na stalna razlaščenja; naša zemlja se iz leta v leto krči, kar nam oveseti problem se v drugi luči, da tako po- blika ni samo v škodo kmetijstvu, ampak je neposreden napad na temelje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ki ji zemlja pomeni pogoj za obstanek in nadaljnji razvoj.

Po kratki bolezni nas je sinoči zapustil naš predragi

ROMANO REBULA

Dan in uro pogreba bomo še sporočili.

Zalostno vest sporočajo: mama Ernesta, žena Irma, hči Sandra, sin Franko, brat Adriano z družino, Claudio z družino, Milka in Viljem ter drugo sorodstvo

Križ, 15. maja 1983

UMRILA JE KARLA ŠPANGER. V svojem življenju je posvetila vse svoje moči in ljubezen bližnjemu. Po kratki bolezni jo je v 80. letu starosti Gospod poklical k sebi. Pogreb bo jutri, 16. t.m., ob 11.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v prosoško cerkev.

ZAHVALA. Ob izgubi mojega dragega moža FRANCA FERLUGE (Českota) se zahvaljujem vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin. Žena Anica. Trst, 15. maja 1983

ZAHVALA. Ob težki izgubi našega dragega ANGELA ŠTOKA se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način sočustvovali z nami. Posebna zahvala dr. Ivanu Hrovatinu, godbi «V. Parma» iz Trečb in g. župniku F. Malalanu. Družina. Trečbe, 15. 5. 1983

ZAHVALA. Ob izgubi mojega dragega moža GIRA COLANTUONA se iskreno zahvaljujem vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin. Posebna zahvala g. župniku, prosoškemu cerkvenemu zboru, darovalcem cvetja in vaščanom s Proseka. Zaljubljenica žena Laura. Trst, 15. maja 1983

ZAHVALA. Ob izgubi naše drage mame in none KRISTINE KARIS vd. BERTOLINO se iskreno zahvaljujemo g. župniku Tonetu Benedičcu za ganljive besede, dr. Dušanu Grudnu za dolgoletno nego, občini Devin - Nabrezina, sosedom, darovalcem cvetja in vsem, ki so na katerikoli način sočustvovali z nami. SVOJCI. Repentabor, Nabrezina, 15. 5. 1983

ZAHVALA. Ob izgubi dragega dr. UGA DELFARJA se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin. SVOJCI. Maša zadušnica bo jutri, 16. 5. 1983, ob 17.15 v cerkvi v Rojanu. Trst, 15. 5. 1983

14. 5. 1981. Ob drugi obletnici smrti EDIJA GOJČE se ga z ljubeznijo in žalostjo v srcu spominjajo svojci. Gropada, 15. maja 1983

16. 5. 1980. Minila so tri leta, odkar nas je zapustil SVETKO PELAN. Z ljubeznijo se ga spominjajo žena Zora ter hčeri z družinama. Bazovica, 15. maja 1983

16. 5. 1981. Minili sta dve leti, odkar nas je zapustil naš dragi ALOJZ PERIC. Vedno se ga spominjajo v srcih SVOJCI. Praproč, Sv. Križ, Nabrezina, 15. maja 1983

MAJSKI DOGODKI PRED ŠTIRIDESETIMI LETI NA SVETOVNIH IN DOMAČIH BOJIŠČIH

Začetek pete sovražne ofenzive v Bosni z legendarno bitko enot NOV na Sutjeski

Kapitulacija nemške in italijanske vojske v Severni Afriki - Branko Babič obnavlja organizacijo OF in KPS v Trstu po smrti Jake Platiše 3. partijska konferenca na Primorskem - Postavitev tehnike pod Tinjanom

V maju pred štiridesetimi leti so se na svetovnih, jugoslovanskih in naših domačih - primorskih bojiščih odvijali dogodki, ki so odločilno vplivali na nadaljnji potek in razvoj druge svetovne vojne in neizprosno oznanjali poraz nacističnih vojsk...

to pripisovala goriskemu vdoru v organizacijo, ki je bil zelo širok in je spravljal v zapor okrog 150 ljudi. Babič piše, da naj bi vdor povzročil Nuškin, kršćanski socialist, ki se je oddaljeval od osvobodilnega gibanja...

odhod v partizane čeprav je bila situacija za to v Furlaniji že zrela. Babič je vse to osebno posredoval Quintu in podrobno razložil položaj v Brkini...

Mari, ki sta prihajala na Primorsko zato, da utrdita mrežo kurirskih relednih postaj in pa mrežo partizanskih tiskarn-tehnik. Po prihodu v Brkini so se dogovorili s sekretarjem okrajnega komiteja KPS za južno Primorsko Rudijem Mahničem...

12. in 13. maja 1943 je kapitulirala nemško-italijanska vojska v Severni Afriki, na vrhodu so sovjetske armade po prelomni bitki pri Stalingradu, kot valjar lomile in podile Hitlerjeve horde proti njihovemu nemškemu brigadu...

Zanimivo pa je še drugo sporočilo Primoža in Matevža Babiču, to namreč, da so (očito) nekje na Goriskem pristali trije padalci iz Egipta, primorski Slovenci, ki so se v navdušenjem priključili gibanju...

10. maja 1943 je bila tudi 3. partijska konferenca na Primorskem, na kateri je bil ustanovljen okrajni komitej za južno Primorsko, Pokrajinski komitej CK KPS za Slovensko Primorje...

3. maja zjutraj so prišli Hlaj, njegov kurir Jelko Humer in M. Guček v Gabrovico. Utaborili so se v skalnati luknji, pri domačinih imenovanih 'Mlini'...

V nasprotju s takim razvojem na svetovnih bojiščih pa so se nemški in italijanski okupatorji na jugoslovanskih območjih kot da bili na vrhuncu svoje moči. 6. maja je komandant nemških sil v Neodvisni državi Hrvaški general Rudolf Luetters izdal povelje za izvedbo operacije 'Schwartz'...

V istem pismu sporoča Bebler Babiču Kardeljevo naročilo naj takoj poisti zastopnika CK KPI Quinta, ki je bil takrat v Milanu in mu tudi prilagata Kardeljevo pismo za Quinta...

V neposrednem zaledju Trsta se je v majskih dneh 1943 dogajalo še nekaj zanimivega. Tiskarna beseda je imela, kot vemo, med NOV posebno pomembno vlogo...

Potrebnost za tehniko je uspešno Hlaju nakupili v Trstu s posredovanjem nekakega slovenskega trgovca, prenašala pa jih je Justina na Šik - Pavla, ki je večkrat zahajala v mesto.

General Jaka Avšič, namestnik komandanta NOV in PO Slovenije (levo), ki je vodil prvi pohod slovenskih brigad v Beneško Slovenijo maja 1943, in komandant NOV in POS general Franc Rozman-Stane (desno)

škom. Dopolodne 15. maja so odšli prvi izvoditve tiskane v tej tehniki: 300 oddisov 'Temeljnih točk Osobodilne fronte slovenskega naroda' in 'Izjave OF slovenskega naroda o spoštovanju verskih čustev slovenskega naroda'.

voj pred 40 let priča o razmahu OF v neposrednem tržaškem zaledju. (Po podatkih iz različnih virov iz arhiva Oseka za zgodovino Narodne in študentske knjižnice napisal) JOŽE KOREN

IZ ZGODOVINE GRADNIKOVE IN GREGORČIČEVE BRIGADE V MAJU 1943

Ustanovitev prvih dveh primorskih brigad in njun uspešen pohod v Beneško Slovenijo

Aprila 1943 so se razmere v Slovenskem primorju poslabšale, ker je sovražnik izvajal številne očistevalne akcije, zlasti v območjih predelih takratne jugoslovanske - italijanske meje...

delu močno odjeknile po vsej severovzhodni Italiji. Severnoprimorski odred je aprila 1943 deloval po bataljnih. Prvi bataljon je bil severno od Idrije, drugi bataljon na območju Kobarida in Bovca...

goda premaknila okoli 1. maja 1943. Na zbornem mestu ni mogel priti zategadelj, ker je njegova druga četa doživela 7. aprila 1943 hud boj na Fonihi na Kolovratu.

govražne kolone iz Kobarida in Zagreb zadrževale toliko časa, dokler ni glavna brigada zasedla greben ob Starjškega vrha do Vrsanje glave.

Silovit in neenak boj na grebenu Stola in na planini Božca z enotami 3. alpske brigade in policijskimi oddelki je trajal vse do večera, ko so sovražnikove sile postavile okrog vrhov gore in na njenih pobočjih goste zasede.

V tem času so tudi slovenske divizije in brigade vodile hude boje s sovražnikom na Dolenskem, Notranjskem, na Gorenjskem in še posebej na Primorskem. Glavni štab NOV in POS je namreč 27. maja izdal ukaz vsem enotam naj začnejo z ofenzivno politiko na vsem ozemlju Slovenije...

Glede na pričakovani razplet političnega in vojaškega položaja v Italiji je glavni štab NOV in PO Slovenije poslal v Slovensko primorje namestnika poveljnika glavne štaba polkovnika Jaka Avšiča z nalogo, naj ustanovi dve brigadi, ki naj bi na obeh bregovih Soče ter v bližini Gorice in Trsta s svojimi akcijami pokazali moč partizanskega orožja...

Toda 10. maja 1943 so italijanski alpski oddelki, oddelki granicarjev, divizije 'Veneto' in generalnega inspektorata javne varnosti preiskovali ozemlje zahodno od Tolmina in Kolovrata. Na Gregorčičevo brigado, ki se je nahajala na Kovačičevi planini in v bližnjih utrdbah razporedila za obrambo, sta naleteli četa 'ardito' iz 21. odtaka granicarjev in 408. četa 103. alpskega polka.

Prvi pohod na Maturju je bil uspešen. Po napadu na Ljvek se je Gradnikova brigada premaknila na Maturja čez dolino Nadize na planino Mijo. Tu se je združili glavne z drugim bataljonom prve brigade v celoti, preuredila prvih treh bataljone, ki so imeli vsak po okrog 120 borcev in postavila manjši poveljniški kader.

Po prvotnem načrtu bi obe brigadi morale med pohodom v Beneško Slovenijo sodelovati, vendar predvidenega sodelovanja ni bilo. Ko je brigada Simona Gregorčiča prišla na Maturju, je brigada Ivana Gradnika že odšla čez Nadizo. Tudi Gregorčičeva brigada je nato krenila globlje v Beneško Slovenijo, ne da bi dobila zvezo z drugo brigado.

Sovražnikove enote so jo skušale zapletiti v boj. Ko se je 16. maja prebrla čez Nadizo ter demonstrativno napadla Podbocesec in Studnico, so sovražnikove čete že začele preiskovati Maturju. Gregorčičeva brigada se je povzpela na Črni vrh, jugozahodno od planine Mije, nato pa čez visoko planoto Farkadiče krenila na Špič. Tu je 17. maja prislo čono poveljnika poveljnika s sovražnikovimi četami, ki so partizanske enote zasledovale in jih skušale uničiti.

V primeru za se je pred tem ukazom začela velika ofenzivna akcija prvih dveh primorskih slovenskih brigad. Gradnikova in Gregorčičeva, v okviru tako imenovanega prvega pohoda v Beneško Slovenijo, ki je trajal od 1. do 25. maja z uspešnim povratkom obeh enot na levi breg Soče. O tem podvigu, ki ga je vodil namestnik komandanta Glavnega štaba NOV in POS Slovenije, ki je bil takrat še polkovnik Jaka Avšič, pišemo izčrpan posebej.

Novostanovljeni brigadi sta dobili nalogo, naj kreneta v Beneško Slovenijo, kjer je bilo glede na posebne razmere in za ostanje razvoja v primeri z drugim primorskim predeli treba dati narodnoosvobodilnemu gibanju močnejšo vzpodbudo. Razen tega pa so pričakovali, da bo dosežena operacija v tem predelu uspešna.

Toda 10. maja 1943 so italijanski alpski oddelki, oddelki granicarjev, divizije 'Veneto' in generalnega inspektorata javne varnosti preiskovali ozemlje zahodno od Tolmina in Kolovrata. Na Gregorčičevo brigado, ki se je nahajala na Kovačičevi planini in v bližnjih utrdbah razporedila za obrambo, sta naleteli četa 'ardito' iz 21. odtaka granicarjev in 408. četa 103. alpskega polka. Med bojem je sovražnik prišel na Maturju, ki je bil uspešen.

Po napadu na Ljvek se je Gradnikova brigada premaknila na Maturja čez dolino Nadize na planino Mijo. Tu se je združili glavne z drugim bataljonom prve brigade v celoti, preuredila prvih treh bataljone, ki so imeli vsak po okrog 120 borcev in postavila manjši poveljniški kader.

Sovražnikove enote so jo skušale zapletiti v boj. Ko se je 16. maja prebrla čez Nadizo ter demonstrativno napadla Podbocesec in Studnico, so sovražnikove čete že začele preiskovati Maturju. Gregorčičeva brigada se je povzpela na Črni vrh, jugozahodno od planine Mije, nato pa čez visoko planoto Farkadiče krenila na Špič. Tu je 17. maja prislo čono poveljnika poveljnika s sovražnikovimi četami, ki so partizanske enote zasledovale in jih skušale uničiti.

Med bivanjem v gozdu Drnohla je del brigade Simona Gregorčiča izgubil zvezo z glavno in je čez Beneško Slovenijo krenil proti Vipavski dolini. Tako je na Mijo prišlo le okoli sto borcev. Ob pohodu v Beneško Slovenijo so hoteli okrepiti osvobodilno gibanje tudi v Režiji. Konec junija 1943 je po nalogu namestnika poveljnika glavne štaba NOV in PO Slovenije Jake Avšiča krenila iz Gregorčičeve brigade patrulja 38 moških čez Polovnik in Sošo na Skutnik, severozahodno od žage pri Bovcu, se spustila v dolino Režije in se 28. junija 1943 pri naselju Provala jugozahodno od vasi Osejani v Režijski dolini spopadla z oddelkom sovražnikovih enot iz Trbiža. Tako je partizanska akcija zajela tudi Režijo.

V samem Trstu in njegovi neposredni okolici v tem majskem razdobju 1943 ni bilo neklih izrazitih dogodkov, kar pa ne pomeni, da organizacija Osobodilne fronte ne bi bila aktivna. Dejstvo je to, da se po tragični smrti Jake Platiše - Franca (o tem smo pisali v okviru aprilskega dogajanja v Trstu) in množičnih aretacijah, organizacija še ni opomogla. Branko Babič, ki je prevzel njegovo mesto, piše v svoji knjigi 'Primorska ni klonila', da je po teh dogodkih zavladal strah med ljudmi, kar je negativno vplivalo na aktivnost organizacij osvobodilnega gibanja...

Partizanska brigada na pohodu nekje na severnem Primorskem

Babič piše v svoji knjigi, da je o položaju nekajkrat pisal Pokrajinskemu komiteju in se pritoževal, da nima od njega nobenih poročil. Končno je 9. maja le dobil pismo od Primoža (Bebler) in Matevža (Velušček), v katerem se tudi ozveva pritožbo, da nista dobila zveze s Trstom in s...

Eplo TEKNIK TRST Salita di Greta 7/1 Tel. 422556 415091 ALARMNE NAPRAVE ZA HIŠE IN STANOVANJA BREZPLAČNI PREDRAČUNI!

NAUTISPORT S. Frisori UL. Pigafetta 5 - Tel. 826-946 ZA LJUBITELJE MORJA IN JADRANJA DELTA 31 jadrnica izdelana v Trstu Kit: 14.950.000 Lit (brez IVA) Plovna: 23.950.000 Lit (brez IVA)

Kosmina Sergij vam nudi najboljše elektrogospodinske stroje Pralni stroji: AEG - IGNIS CASTOR - ARISTON NABREŽINA CENTER Telefon 200123

ROLICH NABREŽINA, Tel. 20-03-71

Zlatarna - Uruma Laurenti nudi veliko izbiro vseh vrst ur: ročnih, stenskih in budlik SERVISNI CENTER SEIKO TRST - L.go Santorio 4 Tel.: 723-240

pod vsako streho... EDI MOBILI TRST U. Balcanonli 3 - tel. 820708 UL. Di Vittorio 12 - tel. 813091

